

ne i retsplejelovens § 18, stk. 1 og 2, henset til lovfor-
slaget § 1, nr. 4 (retsplejelovens § 214, stk. 3), hvor-
efter sagen vil kunne gennemføres i tilfælde af, at en
dommer og/eller en domsmand får forfald eller af andre
grunde må fratræde.

Lovforslaget er udformet i overensstemmelse her-
med.

Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til lovfor-
slaget § 1, nr. 1, nr. 4 og nr. 9.

2.3. Forberedelse på skriftligt grundlag

2.3.1. Gældende ret

Den almindelige regel om mundtlighed i retsplejen
i videst muligt omfang er fastslået i grundlovens § 65.
Efter retsplejelovens § 148 forhandles retssager
mundtligt, og skrift anvendes kun i det omfang, loven
særligt bestemmer det. Mundtlighedsprincippet er
dog ikke undtagelsesfrit. For så vidt angår straffesager
kan bl.a. nævnes muligheden for skriftlig forelæg-
gelse, jf. retsplejelovens § 927 b, og for indlevering af
parternes procedure skriftligt, jf. retsplejelovens
§ 928 a, stk. 2 og 3.

Dokumenter, der benyttes som bevismiddel i sagen,
oplæses som udgangspunkt i retten, jf. retsplejelovens
§ 877, der vedrører nævningesager, men som ifølge
retsplejelovens § 928, stk. 3, og § 965 a, finder tilsva-
rende anvendelse på domsmandssager ved byretten og
ankebehandlingen af domme afsagt af byretterne.

2.3.2. Udvalgets overvejelser og forslag

Af udvalgets gennemgang af en række tilfældigt
udvalgte straffesager om økonomisk kriminalitet
fremgår, at der navnlig i første instans ofte er tale om
domsforhandlinger, der strækker sig over mange rets-
dage. Udvalget har på den baggrund overvejet mulig-
hederne for at effektivisere domsforhandlingene.

Udvalget bemærker, at de gældende regler om
skriftlig forelægning og procedure formuleringsmæs-
sigt synes at være fuldt tilstrækkelige, og at en øget
anvendelse af reglerne må antages at kunne indebære
en tidsmæssig gevinst. Udvalget har herefter overve-
jet mulighederne for forberedelse på skriftligt grund-
lag, således at revisionsrapporter og andre omfattende
dokumenter kunne forudsættes læst. Herefter kunne
oplæsning i retten af de pågældende dokumenter und-
lades, idet det dog i et vist omfang ville kunne være
nødvendigt med forklarende mundtlige gennemgange
og mere detaljerede gennemgange af punkter, hvor
der er uenighed. Udvalget anbefaler en sådan mulig-
hed for skriftlig forberedelse.

Udvalget har overvejet, om en sådan forberedelse
på skriftligt grundlag kunne finde sted i perioden mel-
lem anlageskriftets indlevering til retten og indled-
ningen af domsforhandlingen, hvor sagen ligger stille.
Udvalget finder dog, at forberedelsen på skriftligt
grundlag bør foretages efter påbegyndelsen af doms-
forhandlingen, da det er nødvendigt, at sagen har væ-
ret forelagt, og at tiltalte har haft mulighed for at afgive
forklaring, for at dommerne og domsmændene skal
kunne få tilstrækkeligt udbytte af en sådan forberedel-
se.

Det er udvalgets opfattelse, at en sådan ordning ud
over at være tidsbesparende for de fleste domsmænds
vedkommende vil give mulighed for en bedre tilgæn-
gelse af de ofte komplicerede problemstillinger på et
mere hensigtsmæssigt tidspunkt i processen, idet ma-
terialet ofte er meget vanskeligt at få overblik over i
forbindelse med en omfattende mundtlig gennem-
gang.

Udvalget er opmærksom på, at en ordning som be-
skrevet vil betyde en udvidelse af domsmændenes ar-
bejdsopgaver til også at kræve forberedelse uden for
afholdelsen af retsmøderne. Udvalget finder, at gen-
nemlæsningen bør ske således, at alle rettens medlem-
mer mødes på aftalte tidspunkter, således at gennem-
læsningen sker i rettens lokaler. Ordningen vil medføre,
at nogle retsmøder med deltagelse af alle aktører
vil kunne undgås, men til gengæld vil ordningen kræ-
ve, at domsmændene og dommeren uden for retsmø-
derne skal etablere arbejdsformer, hvor dokument-
gennemgangen kan finde sted. Dette er efter udvalgets
opfattelse næppe mindre tidskrævende end den tradi-
tionelle dokumentation i retten. Det er således navnlig
anklageren, forsvareren og den tiltalte, der vil kunne
opnå en tidsbesparelse ved ordningen.

Udvalget bemærker samtidig, at domsmændenes
egen gennemlæsning af omfattende dokumenter ikke
må føre til, at domsmændene på forhånd – inden re-
sten af bevisførelsen under domsforhandlingen og in-
den proceduren – lægger sig fast på forståelsen af disse
dokumenters indhold. Det er imidlertid udvalgets
opfattelse, at i de tilfælde, hvor dette kunne være et
problem, kan problemet løses ved supplerende mundt-
lige gennemgange i retten samt etablering af møder
mellem retsformanden og domsmændene til afklaring
af tvivlsspørgsmål i forbindelse med gennemlæsning-
en.

Udvalget finder, at ordningen skal gælde for alle
sagkyndige erklæringer, f.eks. revisionsberetninger,
responsa (f.eks. om skat eller kursskæringer ved aktie-
salg) og syn- og skønserklæringer. Det vil efter udval-
gets opfattelse herefter i retsmødet være tilstrækkeligt